

Lebuïnus Kompas Maandbrief

Oud-Katholieke Kerk
Twente en Ommelanden
Statie H. Lebuïnus

Evangelisch-
Lutherse gemeente
Hengelo

november 2023

Inleiding: geloof en de zekerheid van hetgeen wij hopen

Ons geloof is niet onveranderlijk. Als kind geloofden we anders, makkelijker wellicht, dan als volwassene: het verandert met de tijd en met de omstandigheden van ons leven. Ook zijn er momenten waarop we niet kunnen geloven, ons geloof verliezen door wat er gebeurt. Geloven gebeurt altijd binnen de omstandigheden van ons leven en van de wereld. Soms worden we bevestigd in ons geloof, maar heel vaak ook niet en staat de ervaring van ons leven haaks op hetgeen wij geloven, of verlangen te geloven.

Misschien leven we in zo'n tijd. Waar vrede en eenvoudig geluk ver te zoeken zijn. In een wereld die niet door gerechtigheid wordt genormeerd. Wellicht en hopelijk gebeurt dat wel in onze directe leefomgeving, maar niet op grotere schaal. Maar zelfs dan blijft er in ons eigen bestaan toch nog wel het een en ander om ons geloof te beproeven.

In de maand november gedenken we onze doden. Die we in - al dan niet bevraagd - geloof uit handen gaven. De dood stelt bijna altijd ons geloof op de proef. Tegelijk vieren we ook de voleinding, de vervulling van onze hoop en de bevestiging van ons geloof. Het is geen leven wanneer we voortdurend heen en weer geslingerd worden tussen wanhoop en vreugde, vervulling en teleurstelling, redding en ondergang. Dat is als Petrus die vol vertrouwen is zolang hij Jezus ziet, maar verdrinkt wanneer hij naar de golven kijkt. Dan zou ons leven bepaald worden door de omstandigheden.

Geloof stabiliseert ons. De vreugde voert ons niet weg wanneer we die in dankbaarheid ervaren en het verdriet laat ons niet zinken wanneer het

gedragen wordt in vertrouwen. Of wanneer we op zijn minst geloven dat we erdoorheen komen, eruit kunnen opstaan, dat er toekomst is.

Ons geloof is naar mijn idee, naast alles wat het ook is, eveneens een vangnet. Niet zo in beton gegoten (gelukkig maar) en niet waterdicht en met sporen van herstelplekken, maar niettemin betrouwbaar genoeg. We kunnen niet altijd verklaren waarom we geloven, en blijven geloven. Het is een trouwe vriend, met lang haar of kort, een nieuw jasje of versleten schoenen, soms met een lastige waarheid, confronterend, maar ook troostend en stil en altijd aanwezig wanneer je hem nodig hebt. Het hoe, wat en waarom van die vriendschap is mysterie. Maar de vriendschap is er de openbaring van.

Zo is geloof de openbaring van de verborgen vriendschap van God. De moeilijke Hebreeënbrief spreekt ook over geloof. Hoofdstuk 11,1 zegt in OK vertaling heel compact dat het geloof de zekerheid is van wat we hopen en de overtuiging van wat we niet zien. De Griekse tekst is even compact, maar poëtischer. De NBV21 heeft veel meer woorden nodig om de tekst te duiden. Beide teksten vertalen uit het perspectief van de gelovige. Maar je kunt ook zeggen: "Geloof is het bestaan van de dingen die we hopen en het bewijs van de onzichtbare dingen". En dat is een formulering die uitgaat van de betrouwbaarheid van God en de openbaring. Niet altijd direct en in de fysieke wereld, maar juist in het wezen van ons geloof.

Dat we geloven, hoe wankel en bedreigd ook, mag ons het vertrouwen geven dat onze hoop niet vergeefs is. Waarbij de hoop niet per se gericht is op wat zich ooit zal voordoen. Maar eerder een manier van wereld- en levensbeschouwing is, een wijze van kijken naar onze werkelijkheid, een openheid voor het heil dat zich voordoet.

Temidden van de omstandigheden van ons bestaan, met alles wat het aan vreugde, en verdriet en saaiheid en sleur, hoogte- en dieptepunten met zich brengt, is geloof het zichtbaar bewijs van de onzichtbare dingen waarop wij hopen.

rector Ward Cortvriendt

KERKDIENSTEN LEBUÏNUSKAPEL

Dorpsmatenstraat 40 Hengelo

Kerkdienst donderdag 2 november 19.30 u: Allerzielen Gebedsdienst met gedachtenis van onze overledenen

Voorganger : pastoor Ward Cortvriendt
Lector : Wim de Rijk
Cantor : Toon 't Hoen, André Zandbelt, Alp Buitelaar
Koster : Mieke en Ward Cortvriendt

Kerkdienst zondag 5 november 10.30 u Dienst van Schrift en Tafel (A-jaar)

Voorganger : ds. Nico Pronk
Lector : Anja van den Hoorn
Cantor : Maarten Luther Cantorij o.l.v. Gerrit Baas
met Jaap Vonk aan het orgel
Koster : Patricia Veerman-de Graav
Collectes : voor het onderhouden van de eredienst
(*digitaal overmaken kan ook*)

Kerkdienst zondag 12 november 10.30 u Eucharistieviering Naam- en patroonsfeest H.Lebuïnus

Voorganger : pastoor Ward Cortvriendt
Lector : Nynke van Genderen
Cantor : André Zandbelt en Alp Buitelaar
Koster : Heima Sleurink ,Mieke en Ward Cortvriendt
Collectes : 1e OKK-Ned + Statie 2e Statie H. Lebuïnus
(*digitaal overmaken kan ook*)

Kerkdienst zondag 26 november 10.30 u Eucharistieviering Laatste Zondag Kerkelijk A-Jaar

Voorganger : pastoor Ward Cortvriendt
Lector : Marianne Sloot
Cantor : Toon 't Hoen en André Zandbelt
Koster : André Zandbelt
Collectes : 1e OKK-Ned + Statie 2e Unie van Utrecht
(*digitaal overmaken kan ook*)

Allerzielen : gedachtenis van dierbare overledenen

Op donderdagavond 2 november 19.30 u is de jaarlijkse gebedsdienst ter herdenking van hen die gestorven zijn in de kring van familie, vrienden en kerk. Iedereen in beide geloofsgemeenschappen van OKK en ELG is uitgenodigd, kan een lichtje ontsteken en de naam noemen van zijn/haar dierbare doden.

André Zandbelt

Bij de kerkdienst van zondag 5 november.

5 november doen we wat volgens de liturgische kalender eigenlijk niet kan: we vieren dan Allerheiligen. De vaste datum voor dat feest is, zoals bekend, 1 november. Maar voor onze zo kleine Lutherse kring lijkt een viering midden in de week niet haalbaar. Daarom op de zondag daarop. Dat is ook wat vreemd voor onze Oudkatholieke 'broeders en zusters' die dan wel geen Allerheiligen vieren, maar op 2 november wel bij elkaar komen voor Allerzielen. Allerheiligen, dus op 5 november in de Lutherse viering.

In een preek op zondag Trinitatis in 1535 vertelt Luther dat hij altijd een gelovige monnik is geweest, die elke dag in de mis was en veel heiligen aanbeden heeft, ook heiligen van wie niemand meer wist wie ze geweest waren. Uit dat citaat blijkt de manier van denken in Luthers tijd over heiligen: heiligen die een rol hadden gekregen als middelaar tussen mensen en God, de rol die, zo stelde Luther, toch echt aan Christus is voorbehouden. Steeds vaker zette Luther zich dan ook af tegen heiligenverering en heiligendagen, met uitzondering van de heiligen die in de heilige Schrift genoemd werden, want 'in hen wordt God zelf geëerd'. Overigens bleef Luther wel op de heiligendagen preken, maar gebruikte die dan om de eigen theologische inzichten naar voren te brengen...

Heiligen, niet als middelaars, maar wel als mensen die ons in het geloof zijn voorgegaan, bewonderenswaardig standvastig soms in netelige omstandigheden en daarin ons als voorbeeld. In dankbaarheid vieren we de gedachtenis aan hen en kijken we met hen uit naar de toekomst van het Koninkrijk.

Daarnaast zal, voor wie de lezingen van Allerheiligen (Jesaja 60 : 1 – 11 en 17 – 22 en Openbaring 7) horen, opvallen hoe deze klinken in de actualiteit van de oorlog tussen Hamas en Israël.

Dus: 5 november Allerheiligen. Oorspronkelijk stond op het rooster dat ds. Andrea Fuhrmann die dag zou voorgaan. Vanwege persoonlijke omstandigheden lukt dat niet en daarom is ondergetekende uw voorganger.

Met een hartelijke groet,

ds. Nico Pronk.

De dagen van ons leven

Op 15 november is dhr. Heslinga jarig en op 19 november dhr. Cornwell. We feliciteren hen van harte. Op 22 november viert Annie van Capelleveen-van Putten haar verjaardag en op 25 november is Peter de Reus jarig. Ook hun wensen we van harte geluk en voor hen allen vragen we om zegen over het

Synode van de Oud-Katholieke Kerk in Nederland

Zaterdag 18 november wordt de 97ste synode gehouden van de Oud-Katholieke Kerk in Nederland. Ditmaal vindt deze landelijke jaarlijkse vergadering plaats in de Bergkerk in Amersfoort.

Op de agenda staat naast de vaste jaarstukken een lezing door prof. Jan Loffeld uit Tilburg met aansluitend panelgesprek met aartsbisschop Bernd Wallet over kerkzijn in een geseclariseerde wereld. Ook ligt ter bespreking een meerjarenbeleidsplan 2023-2033. Op de gemeentevergadering in september is een en ander al kort ter sprake gekomen.

Agenda en bijbehorende stukken kunnen worden opgevraagd in een mailtje aan synodaal Toon 't Hoen: tthoen00@gmail.com

André Zandbelt

Wisseling van de wacht tweede synodaal

Voor de najaarsgemeentevergadering heeft Alp Buitelaar aangegeven zijn taak als tweede synodaal neer te leggen in verband met andere drukke bezigheden. Als rector van de statie bedank ik hem hartelijk voor de periode waarin hij zich als tweede synodaal van de statie Twente & Ommelanden H. Lebuinus voor deze taak heeft ingezet. Hij blijft het secretariaat en de financiële administratie van de statie behartigen waarvoor ik hem zeer dankbaar ben.

De gemeentevergadering heeft op 24 september jl. besloten de vacature te willen invullen. Hiertoe heeft André Zandbelt zijn bereidheid uitgesproken en de gemeentevergadering heeft dit graag aanvaard. Als zodanig heb ik als rector van de statie hem aangemeld bij het presidium van de synode.

Ik wens hem veel succes bij de behartiging van deze taak, die voor André niet nieuw is aangezien hij in het verleden twee termijnen als synodaal heeft gediend. Toon 't Hoen blijft aan als eerste synodaal.

rector Ward Cortvriendt

Een Frans drukwindharmonium in de Lebuinus kapel

Onze kapel is de komende tijd een muziekinstrument rijker: naast het orgel staat nu een authentiek Frans drukwindharmonium. Tijd voor een korte uitleg over de mogelijkheden van het harmonium, hoe dit instrument verschilt van de roemruchte harmoniums die vorige eeuw in vele huiskamers te horen waren, én waarom het in de kapel geplaatst is.

Het harmonium ontstond in de Romantiek. Men zocht meer expressiviteit in de muziek. Het klassieke pijporgel kon hier niet aan voldoen; de windtoevoer naar de orgelpijpen is constant en de klank is daarmee statisch. De piano bood expressiviteit, maar zonder durende toon. Met de ontwikkeling van het

harmonium werd expressiviteit met durende toon wel mogelijk; zogenaamd "doorslaande tongen" produceren klanken die niet van toonhoogte veranderen bij wisselende winddruk - en dus volume. De bespeler heeft zo zelf controle over het volume door het gebruik van twee voettredes. Er zijn twee typen harmonium: het in Frankrijk ontstane 'drukwindtype', en het Amerikaanse 'zuigwindtype'. Het drukwindharmonium

kenmerkt zich door een krachtige klank en vond vooral zijn weg naar concertzalen, salons en kerken. Het zuigwindharmonium werd in grote getale naar Europa verscheept en hier veelvuldig nageemaakt. Dit type was zachter en weker van klank, goedkoper te maken en vond daarmee vooral zijn weg naar de huiskamers. De vaak mindere kwaliteit, stelselmatig gebrek aan onderhoud, en een wisselende kwaliteit van spelers heeft de reputatie van (zuigwind)harmoniums geen goed gedaan en heeft in een aantal fraaie benamingen geresulteerd. Het oorspronkelijke drukwindharmonium is helaas in die val meegesleurd.

Veel bekende componisten hebben in de 19e eeuw specifiek voor het drukwindharmonium gecomponeerd. Denk aan Franck, Lefébure-Wely, Boellmann, Guilmant, Vierne, en Langlais uit Frankrijk en Karg-Elert en Reger uit Duitsland. Hun composities worden vaak op pijporgels gespeeld, toch komt deze muziek op een drukwindharmonium pas echt tot zijn recht.

Als liefhebber van 19e en 20e eeuwse composities, zocht ik een authentiek Frans instrument om romantische composities beter te kunnen studeren. De grote Franse bouwers in de 19e eeuw waren Alexandre Debain, Alexandre Père et Fils, en Victor Mustel. Het harmonium dat nu in de kapel staat is in 1865 gebouwd door Alexandre Père et Fils, oorspronkelijk voor de Engelse markt, en na dik 150 jaar weer terug op het continent. Het behoorde ooit tot de collectie van een harmonium museum, en is via een verzamelaar/restaurateur in Assen bij mij terecht gekomen. Het instrument heeft 6 reeksen van tongen verdeeld over 2 manualen. Al dat geluid wordt enigszins gedempt door een forse palissander kast: het is een reus met een warme, vriendelijke stem.

Dit is een instrument om niet alleen voor mijzelf te houden, het vraagt om het samen te delen. Barokke muziek klinkt prachtig op ons kleine Pels & van Leeuwen orgel, muziek uit de romantiek en de vroeg 20e eeuw komt veel meer tot recht op dit harmonium. Na overleg in de ledenvergadering van 24 september j.l. heeft de gemeente ingestemd met het idee om het instrument voorlopig in de kapel te plaatsen. Uitgangspunt is dat de kwaliteit van de muziek in de dienst hoog blijft; ook komt het harmonium niet in de plaats van het orgel. Het harmonium zal, samen met het orgel, gebruikt worden voor muziek die de vieringen omlijst; voor of na de dienst, na de overweging of tijdens de communie. Omdat muziek leeft bij contrasten, verwacht ik dat het harmonium ook de kwaliteiten van het neo-barokke pijporgel nog eens zal benadrukken.

We proberen het een goed half jaar uit en maken in de volgende vergadering de balans op. Intussen hoor ik in de komende tijd graag van u wat het instrument teweeg brengt.

Harald van der Werff, organist

Schoon (en wondergroen!) van binnen en buiten

Het is al een mooie traditie geworden: een hele zaterdag samen de kapel en de tuin een stevige onderhoudsbeurt geven. We deden 't voor Pasen al, en nu stond het voor zaterdag 21 oktober op de rol, weer of geen weer. Zo'n kleine tien vrijwilligers stonden vóór 10.00 u aangetreden met schoonmaakspulletjes onder de arm. Het was goed om te zien dat na de koffie elk meteen zijn/haar plek wist te vinden en aan de slag ging.

Buiten is het miezerig, maar de mannen in de tuin laten zich niet weerhouden om alles grondig aan te pakken, in de tuin, op de patio, op het dak. Binnen gromde de stofzuiger, wordt er gesleept met emmers, bezems, spons en zeem, stoffer en blik. Vloeren, plafonds, kasten, in keuken en kerkzaal, alles onder handen genomen. Als een stapel stoelen in de hoek van de kerkzaal wordt

verschoven is daar een verrassing. Groen van buiten is oh wonder - door de muur naar binnen toe vertakt...!

Zijn wij kerkgangers van binnen niet groen genoeg misschien ? Misschien een subtiele herinnering voor de 'groene kapel' die we willen zijn. We genieten bij de lunch van broodjes in Hierden bereid, en van soep uit de keuken in Haaksbergen.

En die zondagmorgen de 22ste ruikt het heerlijk fris, schoon .. en groen.

André Zandbelt

COLOFON STATIE TWENTE EN OMMELANDEN

<groene kerk>

Kerkcentrum ST. LEBUÏNUSKAPEL
Dorpsmatenstraat 40 7551 BP Hengelo

Rector pastoor E. Cortvriendt
Schaapskamp 8 3849 PS Hierden
mail: pastoor@twente.okkn.nl tel. 06 839 867 60

Secretariaat/penningmeester statie-bestuur
Alp Buitelaar
Dr. van der Sluisstraat 12 7482 XS Haaksbergen
mail: alpbuitelaar@planet.nl tel. 06-22661130

Lebuïnus Kompas redacteur
André Zandbelt
mail : a.zandbelt@planet.nl tel. 0546 815313

Website Harald van der Werff
mail : harald.vanderwerff@gmail.com

Bankrekening Statie: NL 77 RABO 0179 162 713
OKKN t.a.v. Statie Twente Hengelo

Website **OKK Statie Twente** www.twente.okkn.nl
OKK Nederland <https://twente.oudkatholiek.nl>

Predikant Ds. Nico Pronk
Dr. van der Sluisstraat 12 7482 XS Haaksbergen
mail : paspronk@planet.nl tel. 06 51272923

Kopij (ELG) naar de predikant (zie hierboven)
Verzending Gerrit Baas
(ELG) mail: baas.gerrit@hetnet.nl tel. 053 4337130

Huishoudelijk Heima Sleurink
mail : heima49@live.com tel. 074 2913856

Reservering kapel/zaal
André Zandbelt
mail : a.zandbelt@planet.nl tel. 0546 815313

